

Znaja, izvzemši pondeljek, vsak dan... Uredništvo: ulica sv. Frančiška... Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcem in obrtnikom mm po 40 cent, osmrtnice zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Ašiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Nazaj k zakonitosti

Tamkaj izza gore se dviga dim. Znak je to, da nekaj gori. Kolik je razmah ognja — tega ne moremo natančno vedeti mi na tej strani gore. Toliko pa vendar posnemljemo iz poročil od ene druge strani, da je požar precej resen. Gasilci se trudijo z vsemi svojimi gasilnicami, da bi pogasili. Poveljnik gasilcevam je na delu in vodi rešilno akcijo. Doslej ne z zaželjenim uspehom. Ko gasijo na enem mestu, se pojavljajo plameni na drugem. Znamenje je to, da so ognjišča na raznih straneh.

rano uveljavljati v okvirju zakona. Še le potem se bo mogla razviti res plodona tekma med strankami, ko bo vsaka stranka mogla pošiljati v boj svojo notranjo etično in moralno vrednost. Takega boja si moramo mi zeleti, opretega na zavest svoje neoporečne pravice in plemenitosti svojih namenov. Uverjeni smo, da bomo mogli častno vztrajati v taki borbi.

Obojena anarhističnih roparjev.
TORIN, 25. Danes se je končal pred tukajšnji porotni proces proti anarhistom, ki so z oboroženo silo okradli blagajno državnih železnic za 133.000 lir. Eden obtožencev je bil obsojen na 25 let ječe, drugi pa na 17 let. — Ostali obtoženci so bili obsojeni.

Jugoslavija
Nesoglasja med radikali. — Cepljenje v ustavotvorne in revizioniste. — Demisija ministra agrarne reforme.

BELGRAD, 25. Vesti, da je prišlo med radikalci do velikih nesoglasij, dobivajo vedno večjo podlogo, zlasti ko se doznava-jo podrobnosti iz današnje dopoldanske seje radikalnega kluba, na kateri so posamezni radikalni poslanci kritizirali skupščinske govore radikalnih ministrov in celo primorali ministra agrarne reforme Krsto Miletića, da stavi svoje mesto klubu na razpolago. Enako nepovoljno kritiko so morali čuti ministri dr. Milorad Vujčić, Mirko Uzunović in sam dr. Laza Markovič. O zadnjem so nekateri poslanci trdili, da je imel govor, ki ni v duhu radikalne politike. Kjo se je v klubu otvorila diskusija o rekonstrukciji kabineta, da se poslanci iz nekaterih pokrajin zahtevali, da se postavijo v vlado možje njihovega zanimanja.

V splošnem so se radikalni poslanci politično in formalno opredelili v dve skupini, ki se jasno odrtavata druga od druge. Prva skupina želi, da se radikalni klub popolnoma angažira za vidovdansko ustavo, druga pa zahteva kompromis z Radićem. Pri razpravah v klubu predsednik vlade Pašić ni bil prisoten. Zvečer ob 21. so se sestali h konferenci radikalni ministri. Značilno je, da se je ni udeležil ministri Krsto Miletić, ki se je ta čas ostentativno šetal po Terazijah. Odsojen je bil tudi minister pravde dr. Laza Markovič.

Po seji sta ministra Uzunović in Trifunović poročala Pašiću o razpoloženju v radikalnem klubu. Naglašala sta, da je govor dr. Laze Markovića, ki se je jasno izrekel za vidovdansko ustavo, izzval mnogo nezadovoljstva. Nezadovoljstvo se je pojavilo že, ko je govoril Ljuba Jovanović. Stojnjevale pa se je pri govoru dr. Markovića, ki ni bil pooblaščen, da poda tako izjavo (o spozrazumu z Radićem) niti v imenu vlade niti v imenu radikalnega kluba. Med radikalnimi poslanci se je vnel prepir radi tega, ali je bil govor dr. Markovića na mestu in ali odnervaja politiki radikalne stranke, ali ne. Ljubi Jovanoviću, ki je na večerajšnji seji narodne skupščine naglasil Pribeževiću, da se bo vidovdanska ustava popolnoma izvršila, so očitali njegove besede, da ne bo popuščal. Jovanović se je branil, da je to rekel v trenutku, ko so ga izzvali. Min. Trifunović je izjavil svojim ministriškim kolegom, da se je proti govoru dr. Markovića pritožal tudi dr. Korošec v imenu klerikalcev in muslimanov, češ da je ta govor protiven sporazumu z Radićem. Minister Trifunović je dr. Korošcu v svojem imenu izjavil, da ve samo to, da dr. Markovič ni imel govora v imenu vlade ali radikalnega kluba, temveč le osebno in v svojem imenu. Zahteval je od ostalih ministrov, da se v tem vprašanju opredelijo. Pašić je nadaljno diskusijo prekinil, češ da ni prisoten minister pravde dr. Laza Markovič in da se zato ne more o tem razpravljati.

Nato so ministri govorili o večerajšnji seji narodne skupščine, predvsem o mandatu demokrata Mijovića. Do sklepa ni prišlo. Vprašanje se bo razpravljalo na ministriški seji, ki se bo vršila tik pred otvoritvijo prihodnje seje parlamenta.

Dalje je minister prosvete Trifunović poročal o gibanju srednješolskih profesorjev. Minister Trifunović je bil pooblaščen, da profesorjem izjavi, da je vlada voljna dati profesorjem vse, kar je objavljeno sodnikom, in sicer na ta način, da se postavke za sodnike kratkoma lo prepisejo za profesorje.

BELGRAD, 25. Takoj po govoru posl. Večeslava Vilderja je bilo opažati v radikalnem klubu kolebanje. Veliko število radikalnih poslancev je odobravalo Vilderjevo naziranje. Govorilo se je, da je dr. Markovič storil prav, ko se je kategorično izjavil za vidovdansko ustavo, ker se morejete na ta način zavrniti argumenti, ki jih je posl. Vilder navedel proti radikalcem, češ da so radikalci nesli narodno in državno edinstvo na sejem Radiću. Sicer se bo nadaljna taktika radikalne stranke čak razvidela iz vladne deklaracije. Doslej je gotovo, da obstojita v radikalni stranki dve struji, ena za orientacijo k demokratom, druga za nadaljevanje razgovorov z Radićem.

Tudi minister Markovič odstopil?
BELGRAD, 25. Govori se po Belgradu, da je podal ostavko tudi minister pravde dr. Laza Markovič.

Gibanje državnih nameštencev.
BELGRAD, 25. Vlada stoji na stališču, da ne more uvaževati ostavke profesorjev. Radikalni listi nastopajo zoper ta pokret. „Tribuna“ danes ljuto napada gibanje profesorjev. V svojem uvodniku jih oteva s protidržavnimi elementi in defetisti, češ da podpirajo dr. Korošca, Radića in dr. Spaha. Ker vpliva ta pokret tudi na gibanje drugih uradniških kategorij, zahtevajo radikalni listi, naj vlada uporabi

zakon o zaščiti države. Tu v javnosti ni napravilo ugodnega vtisa.

Glavni akcijski odbor uradništva je imel sinoči važno sejo, na kateri so razpravljali o pravcu, po katerem se ima odslej ravnati uradniško gibanje, ki dobiava bolj in bolj nepomirljiv značaj. Centralni odbor narodnih železničarjev je imel večeraj daljšo razpravo o gibanju za zboljanje gmotnega stanja železničarjev v vsej državi. Večeraj je bil izvoljen tudi za železničarje centralni akcijski odbor, ki bo vodil železničarsko gibanje po vsej kraljevini.

Seja ministrskega sveta.
BELGRAD, 25. Ministriški svet je imel med zborovanjem narodne skupščine od 18. do 20. sejo, na kateri je poročal minister za prosveto Trifunović o vprašanju profesorjev, od katerih je dan večeraj predložilo okoli 900 ostavko na državno službo. To vprašanje je zelo resno, ker se zanjo zanima tudi kralj, ki je odklonil podpis ukazov za sprejetje teh ostavk. Vlada glede te zadeve še ni ničesar definitivnega sklenila. Ministriški svet je razpravljaval tudi o arhivu bivšega kralja Nikite ter je sklenil, da se dvorec na Cetinju preočnejo v narodni muzej.

Sestanek dr. Ninčića in Mussolinija.
BELGRAD, 25. „Politika“ objavlja poročilo iz Rima o skorajšnjem sestanku ministra dr. Ninčića z italijanskim ministriškim predsednikom Mussolinijem. Po tej vesti se v rimskih političnih krogih že nekaj dni dela na to, da se v kratkem sestaneta oba državnika, ker se smatra zlasti za potrebno z ozirom na delo paritetne komisije in politično sodelovanje belgrajske vlade. Obstojata za ta sestanek dva načrta: Sestanek bi se vršil v Benetkah ali pa bi dr. Ninčić povabil Mussolinija v Zagreb. Sestanek bi imel popolnoma uraden značaj. Poset dr. Ninčića bi se izvršil že tekom junija, medtem ko bi vrnil Mussolini obisk, ko se izvrše določbe rapalske in santmargeritske pogodbe.

Dr. Horvatov načrt usvaja Stij. Radić.
ZAGREB, 25. V najnovjši številki svojega glasila „Slobodni dom“ priobčuje Radić članek: „Brez čega ne može biti sporazuma izmedju naroda hrvatskog in naroda srpskog“, v katerem usvaja vse Horvatove postulate kot svoje in poudarja: „Najvažnejše politične dele te knjižice je posl. Horvat prečital predsedniku hrvatske seljačke republikanske stranke, da izve, ako se le-ta strinja z njimi. Predsednik mu je rekel, da je to popolnoma v skladu z zaključki hrvatskega narodnega zastopstva in s celokupno politiko stranke. Potemtakem je dr. Horvatova brošura isto kakor sklep hrvatskega narodnega zastopstva dne 25. marca, v katerih se je hrvatsko vprašanje postavilo kot konfederacija Hrvatske s Srbijo — v organski skupnosti z vsemi ostalimi pokrajinami, ki tvorijo državni, mednarodno priznani teritorij SHS. Ta Horvatova knjižica kaže torej tudi temelje, smer in državno-pravno vsebino naše hrvatske politike.“

Radić torej izrecno zahteva konfederacijo, to je zvezo neodvisnih držav, ki bi bile med seboj v tako rahli zvezi, da bi lahko državno skupnost vsak trenutek prekinile. Državna skupnost bi bila neprestano v nevarnosti, kar bi povzročilo, da bi nikdar ne prišlo do potrebne notranje konsolidacije. Ne more biti nobenega dvoma, da je sporazum med Belgradom in Radićem na tem temelju popolnoma izključen.

Čehoslovaška
Poročila italijanskih delegatov na mednarodni konferenci za trgovino.
PRAGA, 25. Na današnji seji mednarodne konference za trgovino je govoril on. Luciani o enotnih določbah za postopanje v konkurenčnih, ki imajo mednarodno značaj. Raineri je poročal o vprašanju valute, kjer je podal tudi podrobno sliko o finančnem položaju Italije. Oba govornika sta žela obilo uspeha. Raineri je prebral nato poslanico Luzzattija za sklicanje konference emisijah bank, kjer bi se skušalo doseči sporazum v valutnem vprašanju. Na koncu se je govoril tudi načelnik italijanske delegacije Pavia.

24. maj v Milovcih.
PRAGA, 25. V Milovcih je bil danes odkrit spomenik 5 tisoč italijanskim ujetnikom, ki so pokopani na tamkajšnjem vojaškem pokopališču. Prisostvovali so slavnosti državni podtajnik Cognini in ostali člani italijanske delegacije na mednarodni konferenci za trgovino, osobje poslanstva iz Prage, zastopniki čehoslovaške vlade in vojske in več družtev.

Rusija
Boljševiške represalije proti Švicarjem.
PARIZ, 25. Iz Moskve poročajo, da je sovjetska vlada prepovedala svojim zastopnikom v inozemstvu vdirati pošte liste švicarskih podnikov. Gre za represalije radi umora Vorovskega. Poroča se, da je bilo več švicarjev aretiranih v Moskvi, Kijevu in Petrogradu. Potrebno v tem poslednjem mestu je bilo več trgovin, kojih lastniki so Švicarji, popolnoma oplenjenih. Tudi v Odesi je prišlo do spopadov s švicarskimi podniki.

Mobilizacija zdravnikov v Rusiji.
RIGA, 25. Odkolj vojnega ministra odreja, da se morajo vsi bivši častniki-zdravniki na morju in na suhem in vse doktorice medicine v moskovskem okraju predstaviti v kasarnah. Neznano je, če velja ta odlok tudi za druge pokrajine.

Poljska
Bomba proti poljskemu kstu.
VARŠAVA, 25. V prostorih uprave listov „Rzeczpospolita“ in „Kurier Poljski“ je eksplodirala bomba. Policijski prefekt je obljubil 5 milijonov poljskih mark nagrade za onega, ki bo izsledil krivce tega atentata.

Francija
Millerand zavrnil Poincaréjevo demisijo.
PARIZ, 25. Vsed sklepa visokega sodnega dvora, ki se je izjavil za nepristojnega za sodno postopanje proti komunističnemu poslancu Cachinu in njegovim tovarišem, je Poincaré sklical za sinoči ob 20. ministriški svet. Po seji so se vsi ministri podali v Elisej k predsedniku republike, kjer je Poincaré podal ostavko celokupne vlade, ker se je smatralo sklep senata visokega sodnega dvora kot nezapušno ministrstvu. Tu je sledil drugi ministriški svet, naker je bilo uradno objavljeno, da je Millerand zavrnil Poincaréjevo demisijo.

Anglija
Angleško-ruski spor na potu mirne rešitve.
LONDON, 25. Napetost v angleško-ruskem sporu je padla vsled pomirjevalnega tona ruskega odgovora. V dobro poučenih krogih se smatra, da sicer ruska nota ne odgovarja povsem angleškemu zahtevam, da pa se vendar lahko smatra nevarnost preloma za odstranjeno.

Nemčija
Gelsenkirchen v rokah komunistov.
BERLIN, 25. Iz rubeške kotline prihajajo vznemirjive vesti. Večeraj popoldne so oddelki komunistov napadli v Gelsenkirchenu več trgovin z jestvinami ter jih izpraznili. Zvečer so isti komunisti zasedli palačo policijskega ravnatelstva, kjer so izvesti rudočo zastavo. Ognjevarci in mestni stražniki niso mogli pregnati nasprotnikov in so zbežali. V bojih je bilo ubitih 5 komunistov in 2 stražnika. Ranjenih je bilo 60 oseb.

Mesto je v rokah komunistov. Meščanske stranke se trudijo, da bi udušile ustajo. Komunisti bi hoteli izjaviti splošno stavko v porenskih rudnikih, plavžih in na železnicah.

Tudi v okraju Bochuma je moralo veliko število delavcev iz raznih rudnikov zapustiti delo vsled groženj komunistov. Zadnja poročila iz Gelsenkirchena poročajo, da se je davi vstaja razširila tudi na Dortmund in da se je število mrtvih povzelo na 10, ono ranjenih pa na 70. Zupan je protestiral pri francoskem poveljstvu, ker se udeležujejo komunističnih akcij tudi francoski vojniki. Voditelj sindikatov so ustanovili odbor štirih mož za javno varnost. Ta odbor je že prevzel obrambo mesta.

Nemiri v Gelsenkirchenu — posledica razpusnitve nemške policije. BERLIN, 25. Wolfova agencija pravi v neki notki, da se morajo smatrati krvavi dogodki v Gelsenkirchenu kot posledica razpusnitve policije v Poruhruju. Komunističnim agitatorjem je dobro prišlo obupno razpoloženje prebivalstva in vedno bolj naraščajoča draženja na sedežnem omeziđu. Pustošenja v policijski palači so slabo vplivala na delavske kroge.

Električne delavnice v stavki.
DUESSELDORF, 25. Delavci v električnih centralah so stopili v stavko. Radi pomaganja električnega toka tudi tramvaj ne vozi.

Bolgarska
Težaven položaj v Sciji. — Pred diktaturo Stambulijskega.
DUNAJ, 25. Iz Belgrada in Bukarešte prihajajo vznemirjive vesti o položaju na Bolgarskem. Brzobjavke pravijo, da je revolucija na Bolgarskem neizogibna, ker so se stranke opozicije združile z macedonskimi vstaji. V Sofiji so zapori prenapolnjeni. Vsi listi opozicije so ustavljeni, častniki so deloma zaprti, deloma so morali bežati. Vlada namreč je mobilizirala kmete, kar je še povečalo strah pred večjimi neredi. Na splošnem je položaj tak, da se lahko še izbira med menjanjem režima ali javno proglašenju diktature Stambulijskega.

Pred novimi dogodki na vzhodu.
LAUSANNE, 25. Vprašanje grške odškodnine preživlja hudo krizo. Grki kažejo najboljšo voljo da pridejo do odločiln. štadija v tem prečem vprašanju. Položaj je zelo napet. Vprašanje Grške pri belgrajski ladi o njenem stališču v slučaju oboroženega konflikta med Grčijo in Turčijo in ponesrečena pogajanja Hasan bega v Parizu za zbolženje otomanskega dolga so zelo slabo vplivala na turško delegacijo.

Na splošno je treba priznati, da bi Grki težko ujeli ugodnejšo priliko za pregnati Turke iz vzhodne Tracoje. Grčija ima vojsko približno 200.000 mož, pripravljenih in popolnoma organiziranih za vojno. Grška zmaga bi sama na sebi rešila vprašanje vojne odškodnine in rešitev bogatih pokrajin, iz katerih je moralo grško prebivalstvo bežati. V takih okoliščinah bi Turki le težko kljubovali grškim ofenzivam. Pri tem pa morajo tudi pomisliti, da bi na mejah Sirije prišli v konflikt tudi s Francijo. Zagotavlja se celo, da je francosko brodogrje pripravljeno za vsak slučaj v Marmarckem morju.

Italija

Kralj se povrnil v Rim.
RIM, 25. Davi ob 8. se je povrnil kralj v prestolico.

Praznovanje obletnice vojne v senatu.
RIM, 25. Večeraj je senat proslavil na slavnosten način obletnico vstopa Italije v vojno. Pri tej priliki je imel predsednik Tittoni govor, kjer je med drugim na kratko orisal dogodke, ki so se odigrali na predvečer svetovne vojne. Nato je senator Melodia predlagal, da bi se šel senat po seji pokloniti na grob nepoznanega vojaka.

V imenu vlade se je pridružil besedam Titonija minister Rossi, naker je bila seja zaključena ob 16.30.

Senat in poslanci na grobu nepoznanega vojaka.
RIM, 25. Večeraj ob 17. so se šli senatorji pokloniti duhu nepoznanega vojaka. Sprevod z 200 senatorji je otvoril oddelek karabinerjev v paradni uniformi. Navzoči so bili tudi ministri za mornarico, obrt in poljedelstvo. Zboru se je pridružil tudi več poslancev. Sprevod je dospel ob 17.30 na altar domovine. Tu so se vsi senatorji zbrali v misli na v vojni padle, naker se je zbor razšel.

V Montecitoriju se je med sejo komisije za poljedelstvo in obrt spomnil velikega dne on. Tosti di Valminuta ter pozval navzoče, da prekinejo svoje delo za eno minuto ter se tako oddolžijo spominu onih, ki so prešli za domovino svoje srčno kri.

Tudi iz vseh drugih mest Italije prihajajo poročila o slavnostih, ki so se povsod izvršile v spomin zgodovinskega dne.

Papežev blagoslov nepremagljive tretje armade.
RIM, 25. Pij XI. je poslal svoj apostolski blagoslov nepremagljivi tretje armade s sledečimi besedami: „Večni mir daj jim, Gospod. In večna luč naj jim sveti. Naj bo spomin nanje v blagoslov.“

Mobilizacija fašistske milice v Umbriji.
PERUGIA, 25. Ponoči je bilo izdano pohvalje za mobilizacijo treh umbrijskih kohort fašistske milice. Takoj po ponoči so začeli prihajati v mesto tovrstni avtomobili napolnjeni s četniki v pohodni opremi s strojnimi puškami. V zgodnjih jutranjih urah je prispel v avtomobilu iz Rima gen. Italo Balbo v spremstvu gen. Agostinija, poveljnika devete cone. Poveljnik fašistske milice je bil sprejet od častnikov milice, od zastopnika izvršilnega odbora fašistske stranke, od župana in občinskega sveta, članov direktorija in drugih osebnosti. Na glavnem trgu se je nato izvršil pregled mobiliziranih čet. General Balbo je izrazil svoje popolno zaodščenje nad dobro uspelim poizkusom mobilizacije. Nekateri trdijo, da je ta mobilizacija tudi posledica dogodkov v Neapolju.

Thaon di Revel — vojvoda.
RIM, 25. Mussolini je poslal ministru za mornarico Brzobjavku, kjer mu je sporočil, da mu je kralj podelil naslov vojvode.

Proglas generala Farra fašistom v Kampalniji.
NEAPOLJ, 25. Davi se je general Fara podal na armadno poveljništvo, kjer je imel z gen. Albrićijem pogovor o položaju. Nato je šel na poveljništvo fašistske milice, kjer mu je konzul fašja izročil urad in arhive.

Gen. Fara je kot tjačasni poveljnik dvanajste cone izdal proglas na vse črne sracje v Kampalniji, kje je izrazil nado, da se ne bo razrušila stavba kampanjskega fašizma ter tako zaključil: „Vsi morajo ostati na svojem mestu, da ne bo naš vojvoda pozabil na vaše zasluge in bo razumel duh, ki vas je vodil in vas še vedno vodi. Dokaz discipline, ki ga boste dali, vas bo napravil zaslužne za ono, kar mislim vprašati.“ Gen. Fara misli najbrže izposlovati, da bo odpuščeno onim, ki ne bodo vztrajali pri odstopu iz stranke.

Studentovska demonstracija v Rima.
RIM, 25. Večeraj se je pojavila pred študentskim zavodom na trgu sv. Petra gruča študentov, ki so zahtevali prosto za dan obletnice italijanske vojne napovedi. Policia je se postavila demonstrantom nasproti, kar je dijake še bolj razdražilo. Prišlo je do male praške, kjer je bilo nekoliko demonstrantov lahko ranjenih, nekoliko pa aretiranih.

Pretekli Sicilije proučenejo položaj.
PALERMO, 25. Po nalogu vlade so se danes sestali v Palermu vsi prefekti Sicilije. Glavni namen tega sestanka je izmenjava mlini radi najnovjših dogodkov na otoku.

DNEVNE VESTI

Srebrni škofovski jubilej ljubljanskega škofa dr. Ant. Bonaventura Jegliča. Danes in jutri bo bela Ljubljana videla simpatično slavlje. Z bogatim sporedom pevskih in glasbenih točk ter s zahvalno veliko mašo se bo proslavil srebrni škofovski jubilej ljubljanskega svetlega gosp. škofa dr. Ant. Bonaventura Jegliča. Nj naš namen, da bi se bavili z delovanjem gospoda škofa v njegovi škofiji. Spomniti se hočemo tistega njegovega delovanja, katero se daleč preko preozkih meja njegove škofije in ki bo zapisano za večne čase v zgodovini jugoslovenskega naroda. Po zgodovinski majnski deklaraciji je postal škof Jeglič prvi jugoslovenski vladika, postavil se je v prve vrste borbe za neodvisnost jugoslovenskega naroda in s svojim nastopom ter je s svojo lastnostjo uglednega cerkvenega kneza obilno pripomogel k zmagi in osvoboditvi našega naroda. Zato se mi pridružujemo čestitkam ter kličemo spošтовanemu jubilarju: Slava in na mnoga leta!

Slavnostni obhod vojnih pohablencev v našem mestu. Včeraj popoldne so vojni pohabljeni, ki so se pred večeršnjim udeležili romanja na soška bojišča, priredili okoli 17ih slavnostni obhod po našem mestu. Spreveda, ki se je začel pomikati iz vojašnice na trgu Olerdan, se je udeležilo več tisoč pohablencev iz raznih pokrajin Italije, z nebrojnimi zastavami in znaki odnosnih krajevskih združenj pohablencev. Tekom te slavnosti so bile vse trgovine zaprte in velika množica ljudstva je stala ob straneh ulic po katerih se je premikal sprevod ter na več mestih živahno pozdravljala pohabljenca ter razna patriotična združenja, katera so bila v sprevedu.

Preosnova volilnega reda. »Der Tiroler« piše: »S preosnovno volilnega reda se bavijo vsi listi. Tudi voditelji posameznih strank. Mussoni ne trudi, da bi pridobil parlamentarno večino, ki bi ne obsegala samo poslancev vladne liste, marveč tudi one manjšinskih list, posebno pa popolarov. V tem zmislu zadobiva posebno pomembnost razgovor, ki ga je imel popolarški poslanec Degasperri z Mussonijem. Dnevni red turinškega kongresa, odstop popolarških ministrov in novinarska prekrpanja, ki so sledila med fašisti in popolari, dopuščajo domnevo, da se bo Mussoni pogajal s popolari na prijateljski način. Listi popolarov smatrajo to za presenetljiv dogodek. Zdi se, da se Mussoni iz razumljivih razlogov noče odreči sodelovanja popolarov. Vidi torej možnost zblizanja klub turinškemu drevenemu red in kljub temu, da Degasperri postopa natančno po smernicah vodstva stranke. Gotovo je, da želijo stranke ublažiti ostra nasprotnost in zdi se, da naj bi bil načrt za volilno reformo moč za to. Ali je že sklenjen kak kompromis, se bo mogoče reči, potem ko bo jasno, ali bo vlada popolarila listo popolarov proti listi socialistov. Po tem pridejo v račun tudi popolari. Ze v razgovoru z Mussonijem je baje Degasperri izjavil, da bi se zadovoljil z malo večino iz zmagovite liste in bi utegnil prepuščiti zbornici, naj reši vprašanje porazdelitve mandatov med večino in manjšino. Vsekako pa je za sedaj glede volilne reforme ustvarjen precej jasen položaj med popolari in fašisti. Razgrajajo na obeh straneh«. — Nekaj se torej že plete, ako se ni že spletlo. Z ozirom na to naj omenimo govorniko, ki se je širila svoječasno, da hoče namreč Mussolini uveljaviti svoje volilno preosnovo z dekretom-zakonom, torej preko parlamenta. Zakaj je odnehal od te nakane? Ali je naštel kje na odpor, da priliva sedaj v svoje vino vodo — pogajanj z drugimi strankami? Tudi v tem pogledu so se širile govornice, ki pa se ne morejo kontrolirati glede resničnosti. Vsekako hoče pretikati don Sturzo spraviti kožo svoje stranke na varno.

Radi ponarejanja živil. Mestni municipij javlja, da so bile javljene kazenski preturi sedeče osebe: Radi vođenega mleka: Mekarice; Ota Josipina, Kroglje 4, Kravos Antonija Gabrovica Dolina 16, Ivančič Ivana, Gabrovica Dolina 25, Urbanar Ivan, Tinjan 25, Paulič Marija, Cernik 45, Sre Andrej, Dobravlje 5, Purge Kristina, Gabrovica Dolina 32, Kočevar Marija, Dolina 16, Mihalčič Marija, Dolina 18, Cuk Antonija, Prosek 77, Škerk Marija, Salež 839, Tenca Karla, Sv. Križ 250, Kočjan Marija, Merče-Povir 3, Samec Alojzija, Skofije 16, Kermac Marija, Marziglje 150, Kavarnice: Gilberti Ettore lastnik kavarne »alla Transalpina« R. Grumula No. 16, Radivo vd. Eliza lastnica kavarne »Quarnaro« via Sanità No. 10, Sbricacia s Leipziger kavarna »Stella Polare« Via Dante Alighieri No 14, Brazzatti Ivana trgovinica z meš. blagom S. M. M. Spod. št. 102 radi pokvarjenih mesnih konserv, Glustig Karla trgovinica z jestivama V. Sette Fontane No. 46 ker je prodajal mešan rastlinsko mast za naravno maslo, Zecchini Lorenc, Buffet V. S.

PODLISTEK

WILKIE COLLINS:

Gospa v belem

IZPOVEDBE GOSPICE HALCOMBE

Dasiravno ni grof Fosco v pismu na gospoda Fairlieja navedel naslov zavoda, vendar ni bila ta okolnost nikak težava za gospico Halcombe. Ko sem govoril z Ano Catherine na pokopališču v Lammbridge, mi je povedala ime kraja, kjer se je nahajala ona hiša, in gospica Halcombe se je takoj natančno zapisala naslov v svoj dnevnik. Pogledala je vanj in našla naslov; nato si je izprosil od gospoda Fairlieja grofov pismo, da bi ji v slučaju potrebe služilo kot nekakšno pooblastilo, ter se podala 11. oktobra sama brez spremitva v London, kjer je prenočila. Naslednjega dne je šla v zavod. Takoj so jo pustili notri, ko je povedala, da želi govoriti z imetnikom. Ta se je spoečista odločno branil, da bi ji dovolil videti svojo pacientko. Ko mu je pokazala grofov pripis in mu povedala, da je ona tista imenovana »gospica Halcombe«, da je bližnja sorodnica

Michele No. 24, radi prodaje prevedenega malsla.

Popravljamo. V članek, priobčen v četrtkovi številki našega lista pod naslovom »Naše združništvo in njegova rešitev« se je vvrnila mala tiskovna pomota, ki pa zelo kvarilni misel. Na koncu drugega odstavka v drugi koloni naj se čita: »Kakor so v prejšnjih časih zadržuge stale ljudstvo ob strani v njegovi stiki in bedi, tako je ljudstvo sedaj; razumelo težki položaj zadržug in je mirno čakalo na končno rešitev vprašanja zamenjave. Pri 15 milijonih vlog (v lirah), ki čakajo na zamenjavo, je bilo vtoženih komaj nekaj tisočakov.

Nadaljna ocena koncerta učiteljskega zbora. »Osservatore Triestino« iz dne 22. t. m. piše sledeče: Zbor slovenskih učiteljev Julijske Benetije. Slišali smo ga predvčer, v neki dvorani na C. S. Giacomo in žal nam je bilo, da tiste stene niso bile ravno najbolj pripravne, da se v njih razširja val petja. Ta zbor, ki šteje več nego petdeset učiteljev in učiteljic, posejduje prijetne, mehke, čiste glasove, posebno pri basih, pri sopranih in mezosopranih, glasove, ki so vsi disciplinirani železnemu zakonu zbornega petja, katero odpravlja vsak egoistični razmah ter zliža vse elemente v glasbeno sliko zamišljeno od skladatelja. Pod vodstvom učitelja Srečka Kumarija, kateri se je izkazal kot zelo tankočuten glasbenik, je zbor izvajal ob velikem odobravanju zelo cenljive skladbe Lajovic, Foersterja, Adamiča in drugih, katerih večina je navdahnjena z nežnimi liričnimi misli, sem ter tja kaka pa s humoristično vizijo; vse pa so izdelane s spretnostjo, s plemenitostjo v namelih in bogate na melodični misli. Slovenski Mojsiri pevci Julijske Benetije bodo nastopili tudi v Firencah o priliki poletnega tečaja za italijanski jezik in literaturo in bodo brezdvomno želi odobravanje, katero zasluži njihova sposobnost v prednašanju najbolj nežnih in različnih barv in ritmov. — Il Lavoratore« z dne 23. t. m. pa piše sledeče: Zborni koncert. V obširni dvorani šentjakobskega konsumnega društva, v prisotnosti pravcate množice poobjavljenih, se je v nedeljo zjutraj vršil s sijajnim uspehom napovedani zborni koncert Slovenske učiteljske zveze za Julijsko Benetijo. Zbor, obstoječi iz 60 pevcev obeh spolov, je izzval najugodnejši vtis toliko vsled redkega soglasja in ravnotežja kolikor vsled lepote donečih in izvežbanih glasov. Učitelj Srečko Kumar, prava duša zbora, je z umetniškim čutom izbral krasen spored, ki je bil pripraven, da posreduje spoznanje najboljših slovenskih glasbenih kompozicij liričnega in ekspresionističnega značaja iz prejšnje dobe do danes. Pridni in skrbno udani pevovodja je udeležil vso svojo umetniško dušo, da se koncert čim boljše posreči. In res je uspeh prekosil pričakovanje.

Izvajanje zborov je bilo točno, spretno, bogato na barvah in prijetno v zlivu glasov. Posebno se je pokazal ženski zbor kot zelo hvalevreden ter bogat na zelo lepih in prijetnih glasovih. Izvajani in sprejeti s toplim odobravanjem so bili znani Lajovicovi zbori »Bolest kovač«, »Gozdna samota«, »Spomladni spev«; Adamičev zbor »Kje si dragi, da te nis« in Grbcjev »Otroci molijo«. Prisotni so pokazali svoje odobravanje ter so se zelo pohvalno izrazili o izvrstnem zboru. Pri koncertu je bil prisoten mojster in kompozitor, rojak Anton Smareglia, ženjalni skladatelj »Oceana«, kateri se je laskavo izrazil toliko o res izvrstnem izvajanju kolikor o interpretaciji posameznih komadov. Predno zbor nastopi nameravano turnejo po drugih mestih Kraljevine, bodo prirejali drugi koncerti posvečeni velikim italijanskim mojstrom: Palestrina, Monteverdi in Orazio Vecchi. Upati pa je, da bi se zbor slišal v bolj akustičnem prostoru.

Davki, ki zapadejo v plačilo. Kr. Agencija za direktne davke v Trstu nas naproša da objavimo: S 1. junija 1923 zapadejo v plačilo sledeči davki: 1) drugi trimester 5%nega hišnega najemniškega davka ter najemniški krajač; 2) prvi polletni obrok dohodniškega davka ter davka na dohodke, kateri so bili odrejeni za plačilo direktnega davka, kakor tudi prvi polletni obrok davka na višje plače.

Društvene vesti

Preznanje, V šoli na Katinarji bo proslavala jutri v nedeljo 27. t. m. ob 4 popoldne g.č.na učiteljica Marija Čokova o predmetu »Boj proti

letiki». Starši šolskih otrok in odrasla mladina se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo tega prekorinitnega predavanja.

Javna knjižnica »Socijalistične Italije« postuje redno vsako nedeljo ob 10.—11. ure dopokline v navadnihih prostorih (stara policija). Član je lahko vsakdo. Vpisnina znaša 1 liro in odškodnina za uporabo knjig tudi 1 liro mesečno. Opozarjajo se vsi člani, da se strogo držijo pravil — Odpor.

»Charliejeva tetka«, znana angleška veseloigra v 3 dejanjih, se ponovi jutri ob 17.30 v dvorani DKD. — Sv. Jakob.

Vsem, ki si želijo pristržnega smeja in obilo užitka, kličeimo: Jutri h predstavi MDP — Sv. Jakob. — Odpor.

Iz tržaškega življenja

Teška železniška nesreča na progi med Trstom in Porečom. Pred sinočnjim okoli 20ih je odpril iz Porečnega kolodvorja proti Bujam vlak št. 44-29. V bližini postaje Levade je pri nekom močnem ovinku skotila s tira lokomotiva ter se prevrnila na nasipu ob progi. Strojničar in kurjača je pokopal premogetenderja, ki se je tudi prevrnil. Kurjač Anton Požar, star 32 let, iz Buj je pri tej nesreči izgubil življenje na strašen način; vsled sunka je namreč prišel z glavo in skoro polovico telesa v gorečo peč, v katero je ravno nakladal premogetender. Strojničar Servola Bonetti, starega 44 let, tudi iz Buj, so žudeje z velikim trudom izvleкли težko ranjenega izpod kadečih se kupov premogete; ubogi mo je bil bodo poškodovan na glavi ter je imel razen tega še močne opekline po obrazu in na raznih delih telesa; pri katastrofi je namreč požila parna cev, iz katere je siloma buhnila para pomešana z vrelo vodo.

O nesreči sta bila telefonično obveščena kolodvorja Poreč in Buj; s poslednjega je bil nemudoma poslan na kraj nesreče pomožni vlak z zdravnikom in številnim potrebnimi osebjem. Strojevodja Bonetti je bil večeraj zjutraj z nekim privatnim avtomobilom prepeljan v tukašnjo bolnišnico, kjer so ga sprejeli v precej nevarnem stanju.

Vzroki, ki so povzročili težko nesrečo niso še podrobno znani. Iz tukašnjega ravnanještva dr. železnice je bila poslana na lice mesta posebna komisija, da ugotovi, kdo je odgovoren za nesrečo.

Nesrečna kopeč. Včeraj zjutraj se je 8 letna Josipina Viviani, stanujoča v ulici del Lloyd št. 8 kopala v bližini vojaškega kopališča pri Sv. Andreju. Pri skoku v vodo je zadela z glavo v skalo na plitvem dnu ter zadobila par centimetrov dolgo rano na temenu. Nekdo izmed najbližjih ljudi je spremil ranjeno deklekco v mestno bolnišnico, kjer ji je zdravnik podal potrebno pomoč; nato je bila deklica spremljana domov.

Vesti z Goriškega

Tržič. (Ponesrečen napad s peklenkim strojem). Vse mesto se nahaja pod dojmom dogodka, ki je vzbudil med prebivalstvom pravo senzacijo. Tukašnji trgovec G. Alojzij Ferloja, ki stanuje v ul. Duomo št. 9, je prejel dne 19. t. m. popoldne po pošti majhen koš, kakršni služijo navadno za pošiljanje črešenj in drugega sadja. Pošiljatev je prišla iz Trsta s parnikom. G. Ferloja ni koša tako odprl, temveč ga je shranil v klet, kajti stvar se mu je zdelo malo čudna in sumljiva. To pa vsled tega, ker mu ni prišla ta pošiljatev popolnoma nepričakovano. Dne 10. t. m. je namreč prejel iz Trsta pismo s podpisom »Tvoji prijatelji izva vojne«. V pismu so mu naznanili, da bi z njim radi obiskali bivšo fronto od Sv. Ivana do Kobarida. V ta namen da pridejo z avtomobilom dne 20. t. m. v Tržič in se potem odpeljejo na omenjen izlet. Obenem so mu javili, da mu pošljejo nekak dar za spomin, kateri bo spravljen v košu. Koš naj odpre sam osebno, ker bi hlapiči znali pokvariti vsebino.

Dne 19. t. m. je koš zares prišel, kakor že omenjeno, in razumljivo je, da se je zdel naslovniku sumljiv, vsled česar se ga je bal odpreti. Njegovega brata Andreja Ferloja pa je premagala radovednost in se je odločil da koš odpre. Pri tem mu je pomagal bivši italijanski stotnik Devetak, sedaj vinski trgovec v Tržiču. Ko sta dvignila pokrov, sta videla najprej črešnje in mislila sta, da gre za navadno pošiljatev sadja. Kmalu pa sta opazila, da se pod črešnjami nahajata pripravna, v kateri sta takoj izpoznala peklenški stroj. Dalje sta našla v košu štiri cevi želatine in nekaj dinamita. Na dnu sta bila pritrdjena ob levi in desni strani koša dva pokrova škatel za žepnike. Na ploščo, ki služi za užiganje, je bil naslonjen po en svezjen vžigalic, ki so bile zvezane z vrvice, katera je šla od dna do pokrova. Vse to je bilo urejeno tako, da se bi pri odpiranju koša morala potegniti omenjena vrvice in s tem tudi vžigalice. Pri tem bi morale vžigalice drgniti ob stran škatle in se užgati. Na dnu koša pa je bilo potroseno tudi precej smodnika, tako da bi v košu v tem slučaju močno zajorelo, čemur bi morala slediti neizogibno eksplozija želatine, peklenškega stroja in dinamita. Da se to ni zgodilo, se je najbrže zahvaliti dejstvu, da je vloga, ki so jo dajale od sebe črešnje, pokvarila vžigalice, tako da se niso moge užgati.

Kakor se vidi, gre torej za nameravan atentat proti trgovcu A. Ferloju, ki se pa po glem naključju ni posrečil. Nesreča, ki bi bila na-

stala v slučaju eksplozije, bi bila vsekako grozna. Vest o tem dogodku je napravila na vse meščanstvo zelo globok vtis. Stvar je bila naznanjena sodišču, ki je uvedlo takoj preiskavo, da se izsledi pošiljatelj tega tajništvenega in smrtonosnega koša.

DARovi

Na »fantovskem večeru« Francela Udoviča se je nabralo za podružnico »Solskega društ.« pri Sv. Ivanu Lir 37.35 in 1 kopejka. Srčna hvala!

To in ono

Lep primer pravega patriotizma. V pošteti Habsburzanov se je nahajalo znano Borsovo Sveto pismo. To obstoji iz dveh zvezkov po 700 strani iz pergamenta; vsaka stran je okrašena z lepimi, barvastimi miniaturnami. Ta izredna knjiga je bila izdelana l. 1452. od mnogih italijanskih umetnikov ter poklonjena moderskim vojvodom. Dednim potom je prišla v posest avstrijskega nadvojvode Franca Ferdinanda, po njem pa v posest cesarja Franca Jožefa in končno cesarja Karla. Temu se je posrečilo odnesti knjigo s seboj in Italija jo je zama zahtevala na pariški konferenci nazaj od Avstrije. Avstrija bi jo bila vrnila, a je ni imela. Cesar Karl je pa knjigo prodal nekemu pariškemu stariharju, kateri je knjigo skrnil, tako da so bili zama vsi koraki italijanske vlade, katera je hotela imeti knjigo kot njej pripadajoče reparacijsko blago. Pariški starihar je bil ravno v pogajanjih z nekim ameriškim bankirjem, da mu proda dragoceno knjigo. Tedaj je nastopil milanski industrijec Treccani, kateri je kupil knjigo za 5.000.000 lir ter jo podaril državi in to kljub temu, da mu je Amerikaneč nudil po sklenjenih kupčiji 6.000.000 lir. — Zares podčrtanja vreden primer nesebičnega patriotizma.

Borzna poročila.

Tečaj:

Trst, 25. maja 1923

Cosulich	317
Dalmatia	356
Gerolmitich	320
Libera Trieste	897
Lloyd	1405
Lloyd	675
Martinitich	190
Oceanis	185
Premuda	589
Tripcovici	281
Ampela	500
Cement Dalmatia	883
Cement Spalato	254

Valuta na tržaškem trgu.

Trst, 25. maja 1923

ograde krona	0.85	0,4250
avstrijske krona	0.0290	0,0310
češkoslovaške krona	0.2000	0,2000
dinarji	21.80	22,20
leji	11.40	11,80
marke	0.0375	0,04
dolarji	20.70	20,80
francoski franki	137.80	137,75
švicarski franki	373.00	377.00
angleški funti papirnati	96.20	96,50

Oglas v »Edinosti«

Imajo najboljši uspeh

Po tri neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš zlati

ANTON LOKAR

preminul kot vojak v vojaški bolnišnici v Firenze, dne 21. t. m., v 20. letu svoje starosti. Truplo dragoga pokojnika se bo prepeljalo v ljubljeno domovino, kjer se bo vršil pogreb v soboto, dne 26. maja, ob 5. uri in pol popoldne na domače pokopališče.

AJDOVŠČINA, dne 23. maja 1923.

Zalujoča družina LOKAR.

Razna usnja najboljših tovarn. Velika izbora kopit. Gumijevi podpetniki »Pirelli«. Čistilo za čevlje »Brill« in »Ecla«. Use po najnižjih cenah. Za preprodajalce posebni popusti.

49 Via Udine (prej Belvedere) 49 Tel. 41-38

F. CINK TRST

ZALOGA VSAKOVRSNEGA USNJA IN KOZ TER VSEH ČEVLIJARSKIH POTREBŠČIN. IZDELKOVANJE Z GORNJIN DELOV IN VSAKOVRSNO ŠTEPANJE.

Jutri, 27. t. m. vsi v črešnjav Dornberg, kjer priredijo zjutraj (za otroke) in popoldne (za odrasle) vsestransko pohvaljeno mladinsko igro »V kraljestvu palčkov«

Milka Persič
Fran Udovič
poročena

Sv. Ivan pri Trstu, 26. maja 1923.

Mali oglasi
Se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.— Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.— Kdor išče službo, plača polovično ceno

NATAKARICA, 26 letna išče primernege mesta. Naslov pri upravnistvu. (743)

KUHINJA, najnovejši model, z mramorjem, popolnoma nova, se proda. Molino grande 11/I. 726

NOVE POSTELJE 60, vzmeti 60, volnene žimnice 65, nočne omarice 50, chiffonier 190, popolna soba 800, kuhinja belo lakirana z mizo z marmorjem 600.— Fonderia 3. 729

GORICA, šivilje izdeluje obleke vsake vrste, taftier ali fantazija. Izredno nizke cene. Marija Allegris, Camposanto 16. 732

UČENKA poštenihi starišev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme tako v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe pod »Poštena« na upravnistvo. 733

POZOR! Krenc, korale, zlato, platin in zobovje pe najvišjih cenah plača edini grosist Belleli Vita, via Madonna 10. I. 3.

KRONE L 1.70, goldinarji L 4.55, 5kronski komadi L 8.85, 20 kronski zlati L 81.— Via Ponders 6/I. 44

SKEBRO, zlato in briljante plača več kot drug Pertot, via S. Francesco 15, II. 45

Velika zaloga vina, žganja in likerjev
JAKOB PERHAUC
ustanovljena leta 1878
Trst, via S. T. Xyclias št. 6, telefon 2-86

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjavec in kranski slivovec.

Lastni izdelki: Šumeča vina kakor šampanjec šumeči istrski refošk Lacrima Cristi in druga.

Specializeta: Jajčki konjak in Crema marsala ter arzenovstni likerji in sirupi, kakor pristni malino, vec in drugi. (50)

Stroji za žito

Velika izbora mlatilnic in ventilatorjev za pšenico in drugo žito po ugodnimi pogoji.
Ing. Righi & Vidovich - Trst
Via Sanità 8 (ogal via Porporella).

Pastificio Friulano
Fratelli Menazzi - Udine

naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da je podelil zastopstvo z zalogo svojih izdelkov gospodu **Umberto Pavanetto v Trstu, Via Valdirivo 38, tel. 27-19 za Trst, Istro, Dalmacijo in Reko.**

Velika zaloga otrobov in moke po zmernih cenah. (265)